

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 141.

ZBIÓR ALEKSANDRA CZOŁOWSKIEGO

DZIAŁ (OPYS) I

1482. Instrukarz dla ekonomy A. Krasnopolskiego 1794.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

INSTRUKCJA

J. P. Alexandrowi Kwasnopolskiemu Głównemu
w. Tatarynowskiemu Dnia 1 Października
1794 R. d. a. n.

v. 1
19
52

1482

Jacobus *Jacobus*

Instruktorz czyli Prawidło dane odemnie Uro. J. Lanu
 Alexandrowi Krasnopolskiemu Ekonomowi Dobr. moich
 Wsi Tatarskiej oto od Dnia 18to 1794.
 Roku: przy oddaniu Jmowstara y Kemangu z Obowiaz-
 kiem sadzego zachowania nizey wyrazonych punktow
 podany.

Najprzod zalecam y przypominam pilne przykazania Bo-
 zego y kascelnego zachowanie, do czego Pan. Ekonom po-
 winien byc przyktadem. nie tylko w wzornym y polsci-
 wym zachowaniu sie dla Narodu mego. ale i trzebnosci U-
 czynieniu kazdemu ządajcemu. sprawiedliwosc natych miast,
 gdy sie lito wymaga. przystepowac do siebie chocby najlich-
 szemu. niewozbraniac obchodzic sie z kazdym. Tagodnie a nie
 po tyransku karac wiecey z miarosci bliźniego a nizeli z prze-
 winienia poprawiac bledy y przez napomnienie i zowsty-
 dzenie upornego y Nasliwego. prowadzic do dobrego. Gdyby
 byli Nadaremne. lroli poprzedzajce, w ten czas mierzna ka-
 re. można wykonac oto najwiecey lilkarnasce plag.

1me Ostzegajac Dobra Frontowego dopilnowac koniecznie aby we
 Wsi Kominy Wszystkie byly lezone na dach. wyprawdzio-
 ne we wszystkich Chadyach.

2de Zalecac y dopilnowac aby Orzac Lany dworskie kazden-
 dzien byl. Stugiem Miedza oznaczony.

3^{cie} Wsktada sie powinnci na J. Ekonomu do pilnowania
 aby Arzdarze nad Kontrakt niezaduzali poddanych y
 dwa razy w rok zeby przysobie kazad. cignac Rejestr
 Dlugow y dla tego co kwartal aby robili rachunek przy-
 wulack y Przechyżnych za kazdym obrachunkiem az
 by starali sie Ludzie dlugi swoje zaspokajac boby przez
 nacimienie wyptaty Ubozyli by sie poddani pomoc do
 wybrania Dlugow Arzdarzkich w czasie zwyczajnym.
 Dwa razy w rok dana byc powinna. z d. 10. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31.
 A kazdy z swego Dzieniarka. podlug obrachowan. zeby wy-
 bieral

Slugi y one Arędarzowi lub do Dworu oddawał gdyby się dłu-
żnicy Oprerali tedy Szlachta na exekucyę ma być przyda-
na pilnując tego żeby zato niebrali występnego ani gorzał-
ki nie narzucali Arędarze bo to niszczy poddanych.

410. Podatki publiczne aby wczesnie były wybierane gdyż spóźnie-
nie exekucyą z prowdza więc mieć pilność i nakazać wybór
wczesny, każdy niech płaci za siebie niewytęczać nikogo
Mieszkańcego na granie ani nawet Duchownych

510. Co zastawia wszelkie ruchome i nieruchome także gronta
y sianożęci po Zbiegłych poddanych na użytek Skarbu.
niektóre Obrocone być mają a inne następniemu na poro-
statą Chatę y Gront Stobodziannikowi jakoż zasiewy
posudek drob. proszta y ogrodzenia. oddane być mają za
co. Pensyjnizm y opłatę podatku z tej chaty y gron-
tu należące odbywać i opłacać: jako w Inwentarzu wyra-
żono: będzie obowiązany i jeżeli z niedozoru Dziesiętnika
który poddany zbiegł tedy J. Ekonom onego skarawszy szu-
kać jak najpilniej Zbiegłego. także zastawiać ponim.
wszelkie i zabudowania do czasu wynalezienia onego.
lub osadzenia innego poddanego pilnować Dziesiętni-
kom zaleci czym. Dokładną wiadomość zwieszchności swej
icy Uczyni przejścia poddanym z jednej wsi do drugiej
bez. Potrzeby niedozwoli a gdyby ktoreś bez pozwolenia
przeszedł, tedy takowego. raz. Dziesiętnikowi z pod którego
przeszedł. y do którego. przemiast się przyzwolęć upomnie-
ć. y na miejsce w dalsze przemieść się nakazać.

610. Łany y sianożęci dworskie w granicach swoich dawnych
tak od sąsiedzich grontów jako y od poddanych. Uszko-
dzenia B. Ekonom. bronie powinni. owszem. one. pomna-
żać starać się ma. nie wzniecać kłutni o granic. sianożęci
która się wczesnie złości te. zakonserwować od pastwienia
drugi raz. kosić można. Nazem. pol. i sianożęci przy są-
siedzich granicach. będących chodźby i na zasiewy wspólne
poddanym. Zagranicznymi niepozwalać, oraz między same.
grontowemi przemiast. nacięć pol. lub sianożęci za-

5.
zabronić owszem. poddanym. niemającym sposobności zasiania
swojego pomiaru naspołkę ze Skarbem. zasian bez narz.
mniejszego. Obustronnego polużywania.

Imo Co się tycze uprawy roli ta wczesna y podług potrzeby
Grontu uprawiona bydz. ma. oraz zasiewy za każdą na
czelnością grontowych: naturę każdego Łanu dobrze wiado
mych: zacząć i kończyć & Ekonom. Obowiązany. Żygli
de bydz. może przysposabiając i sieybę niepoznać się
zwazając tak najwystrojszej gdzie i jakiej roli gatunek
zboża zasiany bydz. powinien naszym całym pożytek. lub
szkoda w gospodarstwie zawista.

Do Sianożęci y Łaki w czesnie pozatykać ażeby tak podruz
ni jako i mieszkańcy swoi nie wypasali na sianożęci
Łesney nim się trawa podniesie w czesnie Chrusty i gatę
zie i Holą zebraną z dzieci powyczyszczać y sianożęce w
porze przyzwodney y sposobney. Aby trawa. nieprzerosta. ani
zbyt młoda skoszona była siano w kopsice a bardziej w
sterty lub w stogi zwicać wierszch. dobrze y równo. ułtada
ić y boki stert nalezyć kazawszy być, aby niezacie
ły. sterty lub stogi, zaraz po złożeniu siano Ogrrodzone
y obkopyane bydz. powinny aby bydło nierobida szkody y
pozar nie spalił których. Bozarow tak najsurowiej pod
karą cielesną y pieniężną zakazywać.

Imo Ze zmiwami niepoznać się owszem. w czasie przyzwo
cym żać i kosić y zwozić sucha snopy w sterty ułtadaić
snop gospodarstwu mocno. użać wiązać ażeby panszczy
zna. nie przepadała w wozeniu wiazaniu w zęciu y w
ułtuceniu. Tutkami za gorzałkę zmiwa najwyciej odbyć
w niedostatku panszczyzny
oraz kopolnym. zwyciężnym. sprucz. dni Letnich (Lietnich) do 10.
zdego wotum którym sobie w Polu, przę. każden gospodarz, ciągły
po kóp. Dwie na Łanie Panskim oziminy użać powinien do
roku Panskiego zwiese bez Panszczyzny. Goy za Panszczy
zne Pan. Ekonom. kaze żać tedy nie naprzygon. a leno
kopy. rozmiarować za dzień Panszczyzny jarzynny i Ozimi
ny. putłory kopy żać powinny kopy. dobrze ułtadać w
Łedzie zwyciężnym snopow bydz. maig. wielkorożego

Dnia będzie łop Usztych, sam B. Ekonom zrachuię nie spuz
czaję na Maczelnikoś. Wielość Ogólna łop. każdego. Zboża
nieprzywożeniu do Toku, lecz w polu zrachuiwana bydz.
ma, w przytomności Woyta lub Przystępnego u których kar
by całej kwesycy znajdować się powinny. Wozy do woze
nia z Łanow zeby były należytę w czesnie przykazać
na które Brziminę łop dwie a i arzynę poł trzeci dobrej
wężi gospodarskiej nabierać mają. Azeby zaś zupełną wia
domość łop znajdujących się w stertach była. Każdemu nie
tajna zawsze napisac na tabliczkę w stertę wethmione aby
w czasie rachunkoś łatwo można wiedziec o Remanęci
łop. Przedwożeniem łop. do Toku lub układanu w sterty
na polu B. Ekonom powinien dac wiedziec zwierzchności
swojej aby z każdego Łanu wybrana była prasa do wy
mottu od której zwierzchności wiedza doda. Zkąd wiado
mość percepty zboża y Omottu Okazesz proporcya.

10me Wymottoty codziennę i zamiary zboża do spichlerza conie
sione. Bydz. mają Mierzone bez czubow miarę sprawie
dliwą. Uważow. Azeby bez miary żaden omott na toku
nie nocował. Chyba niewiary przez nieposobnoś. Zaleca
się B. Ekonomowi przy mierze bydz. samemu. Zawsze do utro
ney nie tylko korca y Budkorca. używac ma ale nawet i
garca gdy potrzeba wypadnie Wymierzone zboża zaraz
B. Ekonom. w Regestra swoję zapisac a guminy na karb.
zakarbowac powinien których B. Ekonom nawet i wi
dziec nie powinien guminy Idyby one okazał dla konfron
towania z Regestrami B. Ekonomia tedy Regestra podpada
tyby subpozycy. I B. Ekonom u zwierzchności swojej do
pomniec się powinien aby guminy miał karby podpi
sane gdy mttoco za Pańszczyznę guminy. i na kwok z to
ku wywie. i nie powinien. bo stąd wiele szkody wynikać
możę.

11me Gosłady przy mttuceniu dobrze odbierane bydz. mają zeby
czyste ziarno. nie zostawato w posłedzie w zapisywa
niu Omottow y namttow do Regestrow należy dodzie
liac ziarno czyste od Gosładow y rozchod onego. wpisany

Wdoby przy młoceniu przysparzaniu bydź, powinno. Ma
re w czasie potrzeby na mopy do Goszywania wyrabiac
za dzien kawszczyzny kop. zesz kazden zrobic ma. i zeli
by który poddany jednego dnia tyle niezrobil przez leni
stwo. tedy drugiego dobroci powinien.

12mo. Spichlerz na dwa zamki zamknięty bydz ma od które
go. klucz jeden o S. Ekonomia a drugi u Gumignego Przyję
tego. Zamykac się powinny do. Kąd jeden bez drugiego
chodzić niepowinien. co. Każde skarbową y Besspieczeństwo
S. Ekonomia stanowi albowiem za każdą czynność Gumig
nego. ze szkoda Skarbową S. Ekonom odpowiadać obligowa
ny.

13. Starac się należy aby ztoku gnoie i niepotrzebne
mierzwę wywozić podczas szarwanio dlatczego. Gu
mignego. Upominac powinien S. Ekonom aby przy ka
żdey młocenie Stoma. z podcepio nalezyć wymłocana
y z. ziarna. wytrzęsiona porządnie w sterty wkładana
była.

14to. O zimowli do bytku Skarbowego szczegulniejsza pilność S. Ekono
ma bydz ma. azeby mieszpuścić się na celadz. sam co
dziennie bywał. w oborze przydawaniu paszy a postrzedzay
które bydła sdać na osobne miejsce odtożyć łazę i onemu
lepszą wygodę czynić niż w kurnie W. Głęboką jesien y przed
wiosną najlepszą dawac paszę azeby się dobrze za zimowala
i mieszchudzone na wiosne wychodziło. Wody osobno zimo
wac się mają którym dwa wazy. na dzien dawac siano mie
szane z paszyską stoiną W. czasie wycielenia się krow po
stuch w oborze nocowac powinien którym siano y zgoni
ny. dawac należy Wycielenie krow w Regestra. swoję za
pisywać y Dwornicy w kszątkę wyrażeniem dnia i mesią
ca. Każde ciele do szesciu Niedziel ssac powinna potym
dopiero krowa doiona bydz ma. i zeli by która krowa nie
była zdolna do nabrania tę postawić na brachę krowy.

dojną na uwiązaniu bydź powinny przydozieniu. Jasta
po srod Obory, i przy scianach na pastę porobionę bydź
maią w które paszysła stoma nie zaś pod nogi bydź.
Wdżiona bydź ma.

15to Trzodę chlewną, brachą z. Głowę hvezaną karmić naj-
szczegulniey zimową porą w chliwach ażeby sucho i cie-
pło. Bydź stoma czystą i suchą podsocielac. Maciury na
oproszenie w osobnym zamknięciu bydź maią proszotom
cyckowym dawac paslad a tym którzy zostaią na roz-
podek dawac żyto szuszone. Bracha aby niegorca zbyt
była w koryta nalewana bo tak wsakliżna pada a
zymna nie idzie na pożytek. B. Ekonom bydź swoię
razem z. Pańskim zimowac ma. a wieprze swoim
zbożem z. Ordynaryi karmic ma nie więcej jednak
przy Tolwarlu. B. Ekonomowi niec niepozwała się jak
Ordynastę sztukę proporcji Pańskich.

16to Przy siewach wszelkich zabranasz z. wotascianami
chodźby na ich wotasných polach wymierzonych de-
sano Ordynaryę B. Ekonom kontentowac się ma.
bo chodźby swoim wotasným ziarnem siad nie u-
zywając Pańszczyzny wszelako podeyrzenie i
oboznosc czyni.

17me Godwod zadnych tudzież ludzi skarbowych
na swoię potrzebę i lioni używac niepozowien
a nawet i w skarbowym iadąc. Interesi maigc
znaczną Turaz dla lioni siołch.

18^{wa} Wieprze Rudcze z. Wrośny i w. Lecie do karm-
nita zaradzone chwastami rozpychac z. biera-
iąc w ferien z. dędz. też suszyć w zimie tuc
w stępie cypnąć grysem i mieszaić suche
młodej pokrzywoj sekaną tym znacznio opa-
saić się

Narozbić się prosiat
wiecej wotascian niepozowien
bydź od koryt na wazy po
dwa wieprze przy siewach

9.
wieprze. Omaszczając sypią do czego Dworowi-
ca. serwatki dodawac Bawinna. na ukarmienie
każdego wieprza Owca Korcy 2. Jeczmenia Korcy
2. Borsady Korcy 2, naznaczą się bo. więcej w ka-
chunku przysięte nie będzie ale na decess. podo-
zoną. Gdy w Starbowey Winnicy wudka robi-
się tedy o Broskurzyny!; lotremi lotty lepią!
Dla wieprzow dopominac się.

19no Bawinnen mieć pilność i baczność P. Elonom
na wszelkie zabudowania Folkoarskie w Je-
sieni i na Wiasną Reparując szarwarłami
co się tycze nadpsuę bo gdy dezolacya zna-
czna. przez niedozor. Oudżada się za to P. Elom
nom. nagannym będzie gdyż. samego tydzie-
nie dbalstwa Rządcy wynubnąc może to się
zas tycze bezpieczeństwa od ognia mieć szcze-
gólniejszą baczność y pilność powinien każ-
dego. wieczora Zelażdzi przy pominając astro-
żność palenia tytoniu. Zakazując po Wdo-
siach Dzieńgłnicy rewizyę tydniową w każ-
dym Obeyciu. czynić powinni jako w Punktach
Inwentarza wyrażono.

20. Na zimowle bydła niezryiego lub Trzody chle-
wney. bez pozwolenia zwierzchności swojej P.
Elonom do Obory Dworskiej przyjmować nie
powinien chyba za poprzedzającą opłatą od sta-
rey sztuki pogrzebionej god fotwontu po gra-
wien ceterę za samą tylko paszę lotora i bydła Dwor-
skiemu dawać się będzie.

21 O Dzieniącinie pszczelney w Obowiazkach podda-
nych zupełna jest wiadomość do literey S. Elonom
stosować się ma spisując Dzieniącinę a to wcza-
nie zwyczajnym. to jest Dniem przed spasem.
należy sekretnie obiechać wszystkim pasielu
Poddanych zmiądszy się z Woytami z Przystę-
znemu. W kazdey Pasiecy pnie wszystkim polku-
merować zapisując w Regestr, wiele jest Shi
na podkopach wiele pełnych, wiele srednich
i wiele jest rocio agdy czas nastąpi wybicia
nia Pasielu wtenczas Dopiero na dzieniącinę
wybierać najlepsze Nie Wymagać ani davo-
wizny pniow. pszczod chodźby i dobrowolnie
ofiarowanych surowo S. Elonom zabrania
się bo z tąd wiele złego wypłia. A co przy-
należy dozoru Pasielu scharbowych o tym Infor-
macya S. Elonomowi niedać się gdyż ta od
znacności y pilności zwierzchnika y Gospoda-
rza należy. pasiecznik zdolny trzyzwy do
Dozoru. Pasielu wybrany bydz ma wszelako
sam S. Elonom często w Pasiecy bywać powi-
men a w Zimie do Stębnika zaglądac i zeli-
nima Jaluicy szlody.

22 W Gwałtowney i nieodwrotczney potrzebie grontowey
y no Opłacenie podatkow publicznych pozwala-
się S. Elonomowi użyć scharbowych Świeczdy a na
inne Expensa bez wiadomości zwierzchności swo-
iej używać niepowiniem pod odpowiedzialią a na
Zapłaceniu zastug. lub arlatowey Ordynaryuszom
do Propinacyi lub do Arędy llwity wydawać ma.

23to Ordynaryę wzystliu ordynaruiuszo podług prze:
znaczenia w Postanowieniach i w Tabeli wypi:
sano co Kwartad wybierać powinni y to nie z To:
ku ale z Spichlerza nie z cibami ale w Strzech od:
bierać co Kwartad należy aby niedobór w rejestrad
Wyrazony obowiązności w czasie Rachunków nie podle:
gat.

24 Len i konopie wódząc na Gromady do moczenia
należyć obrabiać na gatunki podzielać w tulkno
dobrze wychędożone podług. próby i wagi spra:
wiedliwej we dworze w pełnym dozorcze z robionych
odbierać przyrozdaniu do moczenia przedziwa
przykazać aby nie błotem przyśwadane była do
z. tąd w tulkno. ciemnie Len zaś moczony być
niepowinien tylko rozświecanym y ważonym wa:
żąc przedziwa i Len do przedziwa, za powin:
ności należy oddzielić, przezornie gatunki spra:
wiedliwie umiarować wagę, aby do motłiw
Dworstlich poddani swiego w tulkna y przedzi
nie oddawali, tylko podług. próby z litowych ci:
dna być powinna we dworze a druga u
przysięgłych, przy odbieraniu zaś motłiw zu:
pełnie doyrzec należy, aby na Sprawiedliwą
Motowidło osm. przedziwę pieczęć naznaczo:
nie oddawane były, y podług. gatunku dane:
go w tulkna. odbierane, jeżeliby za powinność
ofnowtarską wzystliu przedziwo. y Len wyprzedzone
nie było, tedy pierwszą za Panstewyżną i za przedzi
ceną przyzwoitą w koley wyprząc poddani maig
motłi razem z wadem. powinno oddawać powinni
podług. próby we dworze uprzedzoney, to jest motłiw
w pasem

w pasem 20. w pasmie nici 30. bydz ma, a w przy
padku gdyby Lnu y lanopi do przedziwa nie wy
starczyło. tedy z innych Folwarliow przywieść po
winten, Sznur. Do mierzenia przedziwa y Lnu przy
rozdaniu do moczenia ma bydz pułtora sążnia
losy przy rozdaniu onego umiarłowac należy
tak aby z całego zbioru między Gromadą rozdać
mądrzejszym więcej a parowym y piészym
mniej

25to Rozdaić przedze thaczom między litorem i:
brac sobie cechmistrza powinni y na Putsetku thacz
kardem. wszeregutnaci we dworze pod Dozorem Bil
nym J. B. Elonomowey o smuc sobie powinien na mia
rę Arszya Thackiego zwyczajnego 56. Arszyn smuc
a oddac 6 Tutna Arszyn 52. powinien Registr
wymowanych motliow y ornutyck Putsetliow ziden
A. B. Elonoma. a Drugi u Thaczow lub Cechmi
strza. znajdowac się ma. i kardemu Thaczowi na
wzrobionym Putsetek J. B. Elonom uwity Dawac powi
nien z wyrażeniem gatunku Putsetua a wielosci mot
liow i pasem. po odważeniu Putsetta każda osno
wa przy samych koncach atramgtem oznaczona bydz
mawinna. Thacze Wastaty szynsze iaki dawniej stawa
się mają z warstata za wyryndac niepowinni tyllko
z trochami, a z drugiej strony przerwabek z Zapods
czy lub grubszą nicią, wszyscy thacze Jle mają war
statoiu, tyle Putsetliow wyrobic powinni, gdyby nad
powinnosc więcej robili, tedy cena. jak w swętarzu
opiewa zapdacie się powinności na Slichtę podwaga gar
be zyła dac kardemu należy się.

26 Kalit Drobui podług opisanej wielosci onego w
Kazce u Dwornicy w Wydatku y przychowku, należy
wzrzelato J. B. Elonomowey Uważac czeli się Dwornica
trzyzną pitnie i wremie sprawionę parłady dla Drobui podług
potrzeby do Kalit Dwornicy oddawac pitnie iednak udba:

Cała wila potrzeb podług upody
dopracow thaczow w potrzeb.

aby one naboli lub na swoję potrzebę zalioto na uklamowanie
wjejszta lub swinki nie obracata na co będzie będzie
Dwornica osobny Instruktorz

27. Palet Nabitu Dozorcowi Dwornicy oddany na W. J. E.
Elonomowa niec pilność powinna, jeżeli Ochodotwo. w
Urządzeniu onego Dwornica zachowuj y na Boli gonic
wydaj, każdego Kantu y wieczora Pastuch powinien kapi-
tować S. Elonomowej o dobytlu jeżeli niema fałszy słu-
dy w onemu S. Elonom. należe.

28. Farzynę Ogrodową aby Dwornica Miada zali najlepszą,
S. Elonom. niec w Ogrodzie starać się powinien, a co
będzie zbywać od potrzeby Starbowey to starać się sprze-
dac, kapustę ~~bez osobnie~~ ochodotnie osobno. siliac, a oso-
bno. szatliowane urządzać, Ogurki zaś w Puszczygę na-
ziung w wodę osolone bydz. maig. To jest do każdego. Put
+ beczka po Humanoid. Lic, naznaczasig, lub goli linyplu
proporcjonalnie Użyć Ogurki jeżeli zbywaig od potrzeby
gruntowej, także sprzedac ~~lub rozdac na ludzi w dary:~~
~~wszysty cenę proporcjonalną z wogtem, jeżeli się nie bydz~~
~~na to zalic.~~

29. Rzemiesnicy Grontowi y obcy zalioto Gatarze Tracze
i inni Fabrykanci każdego powinien mieć Kontratit
w klóren wszelkie wybory y Opdatę wpisywane bydz. maig
bo one do kachuntio z. L. zione bydz powinien.

30. Raporta Tydniowe Panszczyzy i innych Gospodarstuch
czynności S. Elonom. podawać powinien, to jest, wóde
na co i do czego wyszedł. Panszczyzny co ta panszczy-
zna zwołita, oraz. jeżeliby się co. nad zwyczajnego zda-
rzyło, albo jeżeliby fałt podany wyszedł lub przybył co
wszystlio w tym, że Raportie Dotarzo bydz. ma. **H**

31. Zachować regularnie ten punkt mocho zalecam. aby nie
był zaniedbany porządek, ażeby w każdą niedzielę Dziwig-
thili zchadzali się do S. Elonoma y dawali doładny ka-
port każdy o swoim Dziwigthiu czy się litóren nie zbiera-
na Tobość czy każdy dobrze i w czasie grant swóy upra-
wuj y zasiełwa czy nie przedać komu innemu pola czy
nie pilnuy więcej Naczmyrat Gospodarstwa jeżeli który
bydowli i ogrodzenia nie pustaszy coby mogł maig re-
nacyą od Dezolacyi uchronić. Gdyby się starata na bydzi-
pohazata o tym domesi powinien litórey szkodzie wczes-
można

Naładym kani y Panszczyzy wicla
Boguslawy wyjeznie w Raportie wystrano

można zapobieczyć nakażawość żeby chore od zdrowych
było oddzielone i wiew z. za uszko zaraz puszczać naciera
nozdra dzięciem y dżiegiem zakazać suwoko żeby do
wody nawet nie pędził zarazonego ale do domu wodę wo-
ził wiele z taki regularnego do niesienia zabieży się ztemu
wzgd pilny starze się y Folga. B. Elonom, który choć raz w
miesiącu weyrazie sam wte punkta obowiązany, czy wierne
i dobitadne doniesienia odbiera

32to Znaczkli na Pańszczyznie każdego Dnia rozdawane być
powinno. i te widzie w każdym w każdym miejscu należy
też znaczkli co miesiąc od poddanych odbierać mając zapi-
sane każdego robotę w Tabelli.

33to Dwornica y Dziewla Tolwarczna przez zimę i wiosnę
co dwa tygodnie wyprząć powinna motek ieden przędzi-
wa Starbowego.

34to Hreczka gdy się rozdaje na Gromady do wyrobienia luy,
należy podług próby odbierać podwupiny też dla wie-
przob obracać.

35to Jeżeliby kto z Poddanych zyczył sobie z Pańszczy-
zny przeć na Czynn z którym należy podług zwycro-
u Uraiwego. w szystkie powinności wyliczyć procz
strozy y Starowarku tedy od czasu postanowienia go
na Czynnzu zabezpieczyć Dokumentem i od którego czasu
przećat robie pańszczyznę a to dla tego aby przy wyprowa-
dzeniu furotyrza pełna była wiadomość

36to Kazem z Sądem Gromadzim obligowany jest J. B. Elonom
dawać pilną bacznosc aby parochowie za Sulby Fogrzeby
i Chrzcziny nie obdzierali Poddanych, postrzeższy zdzier-
stwo jeżeliby niemożna samentu w tym zaradzić należy
udac się do Tworiszchności.

37to God żadnym pretekstem niepowinien J. B. Elonom od Pod-
danych brać Darowizny, chodźby i Dobrowolnie sobie o-
fiarowaney.

28. Prucz Zwyczajnych Obowiązliow Dobra moiego tycząc się
o zdrowie Poddanych Moich ile możności wraz z Sądem
Gromadzim Starac się obligowany. a Najprzódj iaki tyllko
lito ukazionym zostaje od rościeltego niech natychmiast przy-
toży na rolę wilgotnej ziemi lub piasku lub błota która
wylegająca będzie słońce sadowita. Niech potem piug po trzy
kazy nadziem po trzy Lyzli octu piwneho dobrze zagrzanego

porzuciwszy w nim cololwiele masta swiezego mozna uzyc octu
winnego zmieszawszy go z wodą ale ocet piwny jest lepszy
W niedostatku octu mozna uzyc jasu lub asny lapansty uzywaj
nie octu z mastedem powinno trwac przez dwa tygodnie nie pra
ciznac nie palic sie na slonce i wodli nie pic a nastapi pewne
zdrowie

29. Zalopionego wydobycszy z wody trzeba go najprzod rozebrać
z kulmi molibych i obwinąc w suchy i ciepły a najlepszy po
tożyc w rozgrzanej parcieli potym rozcierać ciasto tego cato
zagrzaną wodą trzeba w usta mocno dmuchac nos zatylkac
puszczac Dym z tytanu w usta wlozyc cybuch w to miejsce
gdzie sie daie enema a gdy tyllis bedzie sposobnaśi lweo pu
sic z uarku lub z wolu a gdy zacznie oddychac dac mu po
tyllac cepdego Biwa z mastedem, lub wody z wodli. Aze mo
ze pozostac w talowym czlowieku mied, Biawo Płoto, wyc
to trzeba potym sciagajacym wyprowadzie lekarstwom

30. Mrazem przelęgo Czlowieka trzeba zanierc do ciemysca,
lub szby chłodney nieopaloney, i tam go rozebrawszy
trzyje Sniegiem przecaty m ciele poty, polu z ciata nie
pobazre sie wychodzą para; dmuchac w Gebe trzeba, agdy
sie ohaże ztygocym zanierc go do szby ciepłej i potozyc
na lozlu do mozności ciepłym. Dac mu pic Biwo ciepłe
z mastedem, lub wodli, do co dwie godziny. niemogac talu
go oczyszcic, mozna go zalopac w gnoy zastawioszy mied
ce wolne do oddechów i potym dac mu piwo ciepłe. aze
po talim przypadku następnie stabać, w tej trzeba sobie
poslapić, iale w Katarie aby uniknac od mrozenia jany
czesci ciata, a ofobliwie twary, nasmarowac iq trzeba
Jako Kolwelo Kustoscią niestona.

31. Zagoratego czlowieka wyniesc trzeba na swieze powie
trze wodą twarz i glowe oblowac agdy zacznie do siebie
przychodzić, zanierc go do ciepłej szby i na lozlu potozyc. Jeze
liby przez dlugi czas do czucia nieprzychodzi, to mu Chłudo
upuscic.

32. Nadzwignanie lub nadzwignie najlepsza oliwa, aysizicy
napic tworzysz gotowac w wodzie sprochu z siano i temu
ciepło chorego olta dac kilkolwatnie az do polepszenia

33. Na wozellie Stuzzenia J. Kany, rozetrzyca maśc sledzi
i tego zrobic plaster do przykladania na miejsce bolace.

34. Dla zachowania Bydli owiec od zarazy: wozice miazę,
iala sie podoba soli i Jatorncu, utluc to na grubo razem
lub z osobna, a potym zmieszac w rownym czesciach, a co
mozna wozic szcepła pięciu palców, ato dawac Bydliciu
potlucę co dzien lub dwa razy na tydzien ten Instruktor
Na siedmiu kartach spisany y do glosku ces. Pam. swasnos
skemu z Kononowi memu Zlatwynoskemu od dany pocznus
Forefa Woroniczowa Ns

15

Maria Theresia D. C. Imperatrix Romanorum Imperatrix Cetera Hungaria, Boemia, Galliarum Lodomeriae Regina, Archiducissa Austriae Vobis Illustribus Magnificis Josepho Antonio Binominio Comiti Jurato in Podolie Podolski Palatino Polenski Aquila alba et Petri Stanislawi Equiti olim Ulri Magae Catharinae de Kozulkae Oginska ex olim Illustribus Camerario et Anterina seu alius Nominis de Stumienae conjugibus Subcapitani Magni D. Litt. procreatae Filiae, olim vero Illustris Meo Archiducis Oginski Ducis Supremi Castellae Mag. Phil. et Theophili Cartoryiska primi olim Ulri Georgij de Saceri Comitis Krauciki, deinceps in post nuptiarum Ulri Magae Archiducis Oginski Consortis conjugum nuptiarum delecto Mantis Romanorum Ville Martae Dinow ac aliorum ad vitalitatem Dormiro, tum Elisabethae de Oginskae primo olim Ulri Jitbak deinde Ulri Ulri Mei Putyria Castellani a mactavine Consortis delecto videlicet de non delano Ladis. Camerario Wirmianensi et Theophilo de Parisi. Olim Ulri Ulri Weyna Dinarnae Podlaciada Consortis delecto videlicet Marti, ac Successoribus suis cu' Eod. Meo Weyna Procreatis, deinceps Josepho. Pac. Capitaneo Wilnensensi Anne seu alius Nominis olim Meo Ulri, Marianne Ulri Petri Otavuski Consortibus Paucorum, alius si qui extant olim Ulri Meo Archiducis et Theophili de Cartoryiska primo Kraucicka Oginskich Successoribus de causa infrascripta Promissis vestris generaliter omnibus mandamus ut eam Vobis Iudicibus Ulri Terrae Praesidibus in Terminis Terraribus Iudicibus eiusdem Terrae tertio prius et proximius ab hinc Praesidibus Albrandis ac Instantiam Instigantibus Iudicibus Vobis, eorum Delatoris Magi Jacobi Anastasii Binominis in Summo Ulri Jarow Coronae Praesidens Curiam antiquam Praesidibus suis integralis infra scripti Vladimiri seu Summo pro Eod. interposita Assionarij Anteris Personaliter legitime perreptione comparatis

Autor cum Assistentia sui de iure in
iuribus inherendo Decretis Tribunalitio
na Tertia post Iulium Sr. Vitti et Mode
sti Martinum proxima Anno Domini Millesimo
Septingentesimo Sexagesimo Sexto cum Remissio
ne Cause ad Iudicium Postum pro labe aliat vos
sive potius revivificatoriatu ac post mutatum sta
tum vestri nonnullor ad paratos Gradus Junii
peraturno Processum super vobis ex mente pro
hibiti Decreti in Iudicio nostro oblatum idq loc
pragendae Executionis de Prone vestri ad illud ad
videndum et audiendum attendendum Te Unio illu
Colosie Palatine Pleane ad Restitutorum Argen
tens in natura & nexu scripti certi de Actus et da
ta eius Premissis et 10 mens Febr Anno 1691.
per Unio Mayos Archiducem Antonium Gjinjski Du
cem Supremum M. D. L. I. Thophila de Cartonyi
sue Coniuges pro Re Unio olim M. A. Alexandri
Comitis de Suan Erasmi sui Actoris Antea
sonis dati actusq Authenticis Regni Laborati Stinzi
aut iuris iudiciorum Solutionem Summa
memoriae scripta digita una cum Provisione ad
attiram tantum computata pro Re M. A. Actio
non attendit quibus vi Decretis cum Aliis re
deteribus Gjinjsianis prolati et parte so
lummodo in prolationem iustitiae reproducti
emendando per aditalitum Substantiamq
Magnifici Consortis sui ab onere non tam
Unio M. A. Archiducis Gjinjski Avia, quin potius
Unio M. A. Thophila de Cartonyiska primo vete Re
sista in post Gjinjska Avia eius Pomogy datus
Dinoviene hereditate injungi et demandari, vos
vero Sr. Gjinjsianus nonnullos in antea soni
bus vestri nonnullos ipsos met sufficienter pro
a suatos et convictos ad attendendam causam eand
similiterq ad respondendum compelli. Turnque
Solutionem distincta Summa duor Millium non
gentor Septuaginta Quinque Flor. Polle Decretis
Tribunalitio An. 1738. ad iudicium pro Re M. A. Actio
na una cum Provisione ab Actu Rei iudicata sub
sequendam adinverni Paras Contraventionis ac
ineublationes

In Re Margaretha Virginis Cellar
quatenus majoris citant superius rei
ubi causam & actionem facti olim M^r
Josephi Resmowski Veilliferi. Promissionem Fratris
sui Germani interruptam aditant ad videndum, &
audiendum attentandum, non obstantibus qui be
via Transactionibus projudicose parte ac M^r olim
Frater sui signanter per olim Mr Nicolaum Re
smowski confectis quoniam casatus vos sive se ad
litem Summam non modo per olim M^r N^o
Fraterni sui Germani super Bona Wap
Contractus Cetero Waprovionos Bona Poli
entium in deputationem ac si Contractus et penes
eundem declinet verum et alias Summas pro
decenti per olim Mr Meam Theophilam de Wap
sui ultimo voto Podestae Palatinam & locat
stante jure civitatis ex Substantia facti olim
Mr Nicolai Resmowski Secundum civitatis Mariti per
delectat auctore jure naturae convenientium una cum
provisionibus in compositionem Contractus spon
tanea de Waprovionos & copiosa et
in Resmowski Fratrem sui Ger

manum confecti, quoniam et quietum in Sum
mas ac si per olim Mr Fratrem sui Theophilam
delectantium tum scripti Acti An^o 1713. 22. M^o Mene
Martij in Dubieko per olim Mr Josephum Resmow
ski Veilliferum Promissionem in Rem M^r olim M^r
Nicolai Podestae Palatinam & locat super Summam
quodam Mr Polle dati & elaborati ac
alias documentor Substantiam Waproviana que
cum Titulo & modo q^u sitentium ad Incidentiam
quod demandari in Actibus Waprovionos
in actionem de re in rem in rem in rem

antelatus dicit sive in
post edend.

Summam sive Panteram summa causata &
expensae referendi, ceteraq^{ue} omnia pro Eu
genia accepta ac documentor non anterior
terminor sententiarum utrimq^{ue} sive citari si
tu partem sive partem Terminum attend
turi se attentaturus, & ad prima fusius int
rim Terminor proponda judicialiter Responsum
sive Responsum de R. Promissio Lena etc. p^{er}
S. Bartholomaei apostoli proxima ano Dⁿⁱ 1713.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.